HEVOSTEEMA

Kaviot ilmassa. Hevonen on helppo lentomatkustaja, kun koneessa on kavereita. Sivu 10

Poni kasvattaa. Poni antaa monille lapsille alkuopit ratsujen ja ravureiden hoitoon. Sivu 12

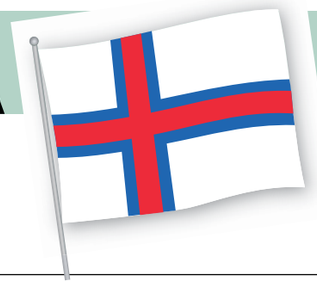

Uhanalainen voimapesä. Pieniä ja voimakkaita färsaarten-hevosia on vain 62. Sivu 12

MARITA WAENERBERG

Häggebylunds Gårdin voimala lämmittää tällä hetkellä noin 2 500 neliömetriä kahdella tallilla ja sosiaalitiloissa. Hevosia tilalla on enimmillään noin 60. Tässä Emma Nilsson ohjaa Calle-oria.

Lannan, purun ja pelletin sekoitus

BÅLSTA, RUOTSI (MT)
Häggebylunds Gårdin talleja lämmittävä laitos ei suinkaan polta pelkkää hevosenlantaa. Polttoaine on sekoitus lantaa, kutterinpurua ja pellettiä. Öljyä tai kaasua ei polteta lainkaan.

Voimalassa poltto on kaksivaiheinen. Ensin polttoaine kaasutetaan ja sitten kaasu poltetaan. Tietokone valvoo palamisen lämpötilaa. Siksi päästöt pysyvät rajoissa.

”Raaka-aine vaikuttaa voimalan suorituskykyyn, ei päästöihin. Päästöt savupiipusta ovat aina samat, koska tietokone säätää palamista”, masiinan valmistaneen Swebo Bioenergyn toimitusjohtaja **Mikael Jansson** sanoo.

Jatkuvaa päästöjen mittausta ei ole. Sellainen laitteisto maksaisi yhtä paljon kuin koko laitos.

Janssonin mukaan aineksien suhteilla ei ole päästöjen kannalta väliä.

”Jos lantaa on enemmän, kärsii teho. Lannan lämpöarvo ei ole kovin hyvä.”

Tallit haluavat polttaa lantaa päästäkseen siitä eroon. Hevostiloilla ei yleensä ole riittävästi peltoa, joille lannan voisi karjatilojen tapaan levittää.

Koska tallilla lanta on aina sekoittunut olkeen tai sahanpuruun, menevät ne hukkaan, jos lantaa ei saa polttaa.

Swebon voimala on noin 15–20 prosenttia kalliimpi kuin tavanomainen. Silti Jansson näkee investoinnin hyväksi.

”Jokainen laitteisto on maksanut itsensä takaisin alle seitsemässä vuodessa.”

Janssonin mukaan lämpölaitokselle riittää kunnan lupa. Voimala on saanut EU-tukea.

AIMO VAINIO

Hevosenlanta palaa iloisesti Ruotsissa

Ruotsissa hevosenlantaa saa polttaa kunnan myöntämällä ympäristöluvalla. Suomessa polttaminen on kiellettyä. Suomessa ja Ruotsissa noudatetaan kuitenkin samaa EU-direktiiviä.

Hevosenlantaa ei kannata varastoida paria viikkoa kauempaa, jotta kompostoituminen ei ehdi alkaa. ”Kymmenen prosenttia lämpöarvosta häviää kuukaudessa”, Swebon toimitusjohtaja Mikael Jansson sanoo.

BÅLSTA, RUOTSI (MT)
Pakko se on uskoa, kun omin silmin näkee. Swebo Bioenergyn toimitusjohtaja **Mikael Jansson** törkkää etukuormaajalla lastin hevosenlannan ja kutterinpurun sekoitusta laariin, ja hihna vie tavaran polttimeen.

Tallin hevoset tuottavat kätevää, ilmaista ja uusiutuvaa raaka-ainetta, joka lämmittää Häggebylunds Gårdin kaksi tallia, toimiston ja käyttöveden.

Ruotsissa hevosenlannan polttaminen on sallittua ja sitä käytetään raaka-aineena tarkoitukseen viritetyssä polttimessa.

Suomessa polttaminen sen sijaan on kiellettyä. Ja kiellettynä taitaa pysyäkin.

”Kansallinen lainsäädäntö Suomessa on samalla tasolla kuin EU-direktiivi. Jätteenpolttamisessa siinä ei ole kansallisen tulkinnan varaa”, ympäristöministeriön ylitarkastaja **Ari Seppänen** sanoo.

Tekniikka liian kallista talleille

Molemmissa maissa kuitenkin vaikuttaa sama EU-direktiivi. Suomessa sitä on tulkittu niin, että hevosenlanta on eläinperäistä jätettä. Siksi sitä voi polttaa ainoastaan laitoksessa, jossa on päästöjä jatkuvasti seuraava laitteisto.

Siitä on korkeimman hallinto-oikeuden (KHO) päätös.

Mittauslaitteisto on niin kallis, että niitä on vain suurissa jätteenpolttolaitoksissa. Hevosyrittäjän ulottuvilla sellainen ei ole.

Ruotsissa viranomaiset eivät ole nähneet syytä rajoittaa polttoa. Seppänen ei osaa sanoa, miksi Ruotsissa lantaa saa polttaa.

”Olemme kysyneet asiaa monta kertaa Ruotsin viranomaisilta. Vastaus on joka kerta sama: ei ole hallinnollista tulkintaa, joka poikkeaisi EU:n direktiivistä. Jos viranomaisen lausunnon vastaisesti joku silti polttaa, ei se anna meille oikeutta tehdä samaa.”

Ympäristöministerit suhtautuvat myönteisesti

Seppänen mielestä ainoa keino on edetä EU:n kautta. Sitä on yritetty, mutta ilman tulosta.

Paula Lehtomäen (kesk.) ollessa ympäristöministerinä 2007–2011 Suomi avasi keskustelun EU:ssa, kun jätedirektiiviä käsiteltiin.

”Direktiivi hyväksyttiin jo, eikä lannanpoltolle saatu poikkeusta. Keskustelu hevosalalla jatkuu, mutta tällä hetkellä ei ole sellaista liikkuvaa osaa, johon lannanpolttamisen voisi liittää. Pykälät ja normit eivät ole muuttuneet”, Seppänen toteaa.

Niinpä asetelma on ollut vuosia sama.

Hevosenlannan polttamista ei erityisesti haluta estää Suomessa, Seppänen vakuuttaa.

Nykyinen ympäristöministeri **Ville Niinistö** (vihr.) ja hänen edeltäjänsä Lehtomäki ovat suhtautuneet polttamiseen myönteisesti.

Lannanpolttoa eduskunnassa ajaneen kansanedustajan **Katri Komin** (kesk.) mielestä voimassa olevilla asetuksilla lannanpoltto ei kuitenkaan onnistu.

”Lehtomäki yritti kovastikin ja nykyinen ministeri Niinistö lupasi, että yrittää vielä selvittää asiaa. Virkamiesten selvittelyjen jälkeen Niinistö totesi, että ei ole niin helppoa”, Komi kertoo.

Musta putki tuo pelletit polttimeen. Lannan ja purun sekoitus tulee hihnaa pitkin vihreän astian takaa, näyttää Mikael Jansson.

Viimeiseen Komin kysymykseen eduskunnassa Niinistö vastasi maaliskuussa, ettei polttokokeita ole syytä jatkaa.

Sama direktiivi, erilainen tulkinta

Hevosväen mukaan ero Suomen ja Ruotsin välillä on direktiivin tulkinnassa. Suomessa lanta katsotaan eläinperäiseksi ja Ruotsissa kasviperäiseksi.

Lannanpolton puuhahenkilön **Gun Järnefeltin** mukaan Suomi voisi aivan hyvin tulkita samoin kuin Ruotsi.

”Vastaus ympäristöministeriöstä on aina, että missään muuallakaan ei polteta hevosenlantaa. Ja jos poltetaan, niin jätteenpolttodirektiivin mukaisesti päästöjä jatkuvasti mitaten. Käsitys on väärä, kyllä poltetaan ja se on laillista”, hevosalan yrittäjä Järnefelt sanoo.

Ainakin Häggebylunds Gårdissa poltetaan. Jatkuvaa päästöjen mittausta voimalassa ei ole, joten eläinperäiseksi ei luvan antanut viranomainen ole raaka-ainetta tulkinnut.

Kasveista peräisin olevan jätteen polttamisen rajoitukset ovat keveämmät. Janssonin mukaan hänen laitteistonsa alittaa selvästi viranomaisen asettamat rajat.

Järnefeltin mukaan lantaa poltetaan Ruotsin lisäksi Tanskassa, Itävallassa ja Saksassa.

Seppäsen mukaan laki ei anna mahdollisuutta tulkita lantaa muuksi kuin eläinperäiseksi.

”Ei sitä kasviperäiseksi oikein saa, sillä hevosenlanta on lantaa siinä missä lehmän lantakin. Kasviperäinen jäte liittyy kasvintuotantoon. Tästä on KHO:n päätös.”

Biokaasua polttamisen sijaan

Kovin yleistä lannanpoltto ei ole Ruotsissakaan. Ainoa yritys Swebo on myynyt 22 laitteistoa. Bålstan ympäristössä Mälarenjärven laaksossa oli vuonna 2009 noin 75 000 hevosta. Koko Ruotsissa hirnuu 350 000 hevosta.

Seppäsen mukaan hevosyrittäjien kannattaisi Suomessa miettiä lannan kaasuttamista.

”Silloin saataisiin energiaa biokaasusta ja sivutuotteena lannoitetta. Teknologia on hallussa, ja se on halvempaa kuin polttaminen”, Seppänen sanoo.

Kaasuttaminen ei kuitenkaan onnistu, jos tallilla käytetään sahanpurua kuivikkeena. Puupuru pitäisi vaihtaa vaaleaan rahkasammaleen.

AIMO VAINIO

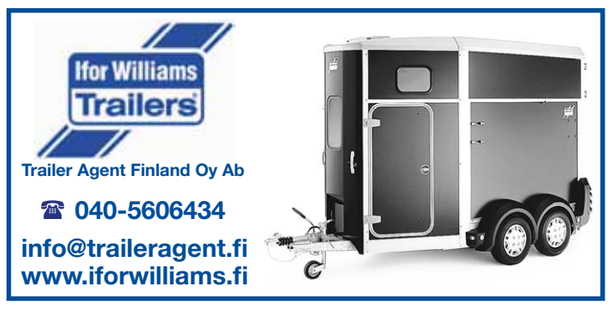

Tapahtuma tulossa? Kerro ilmoituksella ja soita p. 020 413 2321
MAASEUDUN TULEVAISUUS